

Stadens ljud och oljud

<http://lotidningen.se/2010/09/22/stadens-ljud-och-oljud/>

October 21st, 2010

Fågelkvitter.

Någon nyser.

Framför Rival på Mariatorget står en lastbil med motorn på.

Det krasar i marken när skosulor möter gruset i parken vid Mariatorget i Stockholm. På en av bänkarna sitter Sveriges enda ljuddesigner Björn Hellström och lyssnar. Och väntar. Tittar på klockan. Snart ska fontänen dra igång. Det gör den. Prick klockan nio. En förprogrammerad dator ser till det. Borta vid gungorna börjar klockor klinga. Dovt. Nästan omärkbart. Dem har Björn Hellström stämt i en skala.

- Tanken är att de ska skapa ett slags lugn i gungrörelsen. Att barnen ska tagga ner.

Björn Hellström fortsätter att visa runt i parken vid Mariatorget där han gömt ljudhemligheter. Tre olika ljudinstallationer totalt. Ur högtalare i träden avslöjas de. Kanske. Om du råkar stå precis där under. De är delvis ett konstprojekt. En uppmaning till oss att börja ställa frågor om vad ljuden betyder för oss.

- Är trafikljud alltid buller? Finns tystnad? Vad är ljudkvalitet? frågar Björn Hellström för att ge några exempel.

Han forskar om vad ljud är bra för och ser dem som en del i en helhetsupplevelse, där även ljus och arkitektur samverkar.

- Det här är ett miljöprojekt därför att det tittar på hur man påverkas av ljudmiljön, ett arkitekturprojekt därför att det tar reda på hur ljudet samverkar med miljön, men även ett konstprojekt eftersom ljudet också har konstnärliga kvaliteter.

En kvinna stannar till och lyssnar. Björn Hellström betraktar henne. Konstaterar att mycket av det folk tror kommer från ljudinstallationerna nog bara är inbillning. Fågelkvitter har han inte lagt till, vilket många gissat. Men han har lekt med de fyra elementen: eld, vatten, jord och luft.

- Ljuden är kopplade till dem som kommer från fontänen, träden, och trafikbruset. De integrerar med varandra.

Så mycket avslöjar designern bakom dem, men inte mycket mer.

Längs Hornsgatan intill parken passerar människor i en strid ström. En del med hörlurar i öronen. Möjligen omedvetet har de flutit in i egna ljudvärldar för att stänga en oönskad ute.

Björn Hellström har skapat ljud också på andra platser i Stockholm, till exempel vid rulltrapporna vid Gallerian och under den stora kristallkronan där. I ljudlaboratoriet på Konstfack testas han olika

varianter som passar till miljöerna.

Ljuden är viktiga också när vi orienterar oss.

– Vi måste höra bilarna annars blir vi överkörda, men om ljud låter för mycket blir de problem, säger Björn Hellström.

Vid Mariatorget är ljudnivån dubbelt så stark än vad som anses rimligt för en stadspark, anser EU. Där ska vi i lugn och ro kunna äta våra lunchmackor. Därför genomför Björn Hellström nu sitt projekt, för att ta reda på hur ljudmiljön kan förbättras. Ljud med kvalitet ska det vara.

– Den bästa ljudmiljön är när man inte tänker på den, säger han.

Fotnot: Ljuden på Mariatorget i Stockholm är ett projekt som Stockholms stad, Stockholms universitet, Interaktiva institutet, trafikkontoret och Södermalms stadsdelsförvaltning står bakom.

[Lena Gunnars](#)

08-796 25 01